

ANILAR :

ADNAN ÖTÜKEN SALONU

Süheyl BEKEN

Millî Kütüphane
Eski Harfli Türkçe Eserler Bölümü Şefi

1955 yılının Ekim sonlarıydı. Ankara gökleri artık, daha akşam olmadan bulutlanıyor ve kararıyordu.

... O gün ilk defa Millî Kütüphanedeydim. Önde Ötüken, hayallerinin nasıl gerçekleştiğini bütün ayrıntılarıyla anlatmaktan memnun, son derece canlı fakat sessiz adımlarla yürüterek bana yol gösteriyor, ondan sıçrayan garip bir heyecan ve hazz ile, acele, onu takibediyordum.

Büyük «Okuma Salonu» na girmiştik... Tavandan sarkan âvizelerdeki lâmbalar yakılmamıştı... Loş salonda meçhul bir kaynaktan gelen yer yer küçük aydınlıklar, sadece okuyucuların önlerindeki sayfaları aydınlatmakta ve bu görünmeyen lâmbalar, rafları dolduran koca koca ciltlerin altın yaldızlı sırtlarında garip yansımalar yaparak alaca karanlık içinde yüzlerce mumun yanıp sönmesine benzer esrarlı bir masal âlemi yaratmaktaydı. Salon da genç kızlar ve genç erkeklerden oluşan sessiz bir okuyucu kalabalığı vardı. Bir ibâdet, bir âyin üzeri-

ne çıkıp gelmişim gibi garip bir duyguya kapılmışım... Bu duygu içinde, odalardan odalara daldık çıktık... Depolara kadar inerek bütün köşe bucağı dolaştık...

Millî Kütüphane ile ilk tanışmam böyle olmuştu...

Halbuki Ötüken'i çok daha öncelerden tanıyordum. Yüksek Mualim Mektebi'nde öğrenciydik... Bugün yaşlı sayılan insanlar arasında ancak uzak bir hâtırası ve izlenimi kalan «Zeynep Hâtun Konağı» nda yaşıyorduk... Üst katı bizimdi. Büyük salonun pencerelerinden Mar-mara'nın çoğu zaman sisli ufuklarını seyrederek kızılı erkekli bir öğrenci hayatının türlü hayallerine daldık...

Bir vakitler asıl sahiplerinin, çatısı altında tam mânasiyle bir saray hayatı sürdüğü ve Abdülâziz gibi son derece mağrur ve muhteşem bir hükümdarı bile, ramazan akşamları, baştan başa kristal takımlar ve altın tabaklar içinde iftar ziyafetleri çekerek kendi sarayını aratmadıkları geniş salonlarda, bu sefer bizler vardık... Altın yaldızlarla süs-

lenmiş ve zevkle resimlendirilmiş yüksek tavanlar altında çalışıyor, yiyor içiyor ve uyuyorduk...

Derslerimiz için her gün, eski «Harbiye Nezâreti» binasına kadar gider, gelirdik... Fuad Köprülü, Ömer Ferid Kam ve Namıkkemal-zade Ali Ekrem Bolayır gibi hocalarımızın sınıfa girmelerini, yüreklerimizi dolduran saygı ve sevgi ile bekler, derslerden çıkıp da «Konak» a döndüğümüz zaman, mâsum gezintiler, ufak top oyunları ve türlü şakalaşmalarla renklenmiş hayatımız başlardı...

O yıllarda şöhreti ve tesiri âfâkı tutan birtakım sesli ve şarkılı filmler İstanbul'u kasıp kavurmuştu... Kız arkadaşlarımız bizden hevesli, gruplar halinde görmeye koşardık. Bazan yine onlarla birlikte Vefâ'daki meşhur bozacıyı, bazan da turşu suyu içmek için Cağaloğlu'ndaki turşucuyu doldurduğumuz olurdu. Yaz akşamları en sevdiğimiz şey, Kumkapı kıyılarında sandal gezintisiydi... Hem çalışırdık, hem yaramazlık yapardık. Kenan Akyüz'ün «İri Kıyım» diye takıldığı Ötügen, yaramaz öğrencilerin en tatlılarından. Bütün haylazlıklarımız hep gece yarısına yakın başlar ve ertesi sabah yeni çalışmalar ve yeni yorgunlukları gerektirecek yeni bir güne dinlenmiş olarak girmeyi aklımıza bile getirmesizin işi uzattıkça uzatırdık...

Hele imtihanların sürüp gittiği günlerin gecelerinde neler yapılmazdı ki... Yastık muharebeleri mi ol-

maz, yataklara yastıklara kaşınma tozları mı serpilmez, yatak çarşafının altına çürük şeftaliler mi gizlenmezdi?... Bu işlerde Adnan herkesten daha heyecanlı ve daha gayretliydi. Bir seferinde, kokmuş bir palamut bulmak için vaktin epeyce gecikmiş olmasına rağmen bir nefeste Eminönü balık pazarına kadar gidip geldiğini ve getirdiği iğrenç şeyi büyük bir itina ile bir başka yaramazın yastığı altına gizlediğini hiç unutmam...

Bir gün de, kavurucu bir öğle güneşi altında Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki çalışmalarımızdan dönüyorduk. Sokak boyu çoğu eski püskü ahşap evler, bütün çöp tenekelelerini kapı önlerine sermişler.. Kokudan geçilmiyor.. Türlü çöpler, yemek artıkları, kavun karpuz kabukları hep yerlere dökülmüş, dağılmış... Duvar diplerinde kocaman sıksa kediler yalanıyor, yol ortasında tavuklar, horozlar eşelenip duruyordu.. Bilmem nasıl oldu, Adnan, o kadar büyük bir ustalıkla, o derece acı ve telâşlı bir gıdaklamaya başladı ki yirmi-otuz tavuk bir anda birbirine girdi. Horozlar sinirli ve keskin seslerle ortalığı ayağa kaldırdılar. Sanki müthiş bir şey olmuştu.. Birden sokak kapılarını açıp bakanlar, pencerelerden başlarını uzatanlar görüldü. Kimbilir belki de bizi tavuk hırsızı sanmışlardı. Her ne ise, koca bir sokağı tedirgin etmiştik. Tabii hemen kaçtık...

Bunlar hep onun sevimli tarafı, çocuk tarafı... Bir yandan bu işleri becerirken bir yandan da «Millî Türk Talebe Cemiyeti» nde bütün varlığıyla ciddi ve imanlı bir çalışma içindeydi. «Vagon-Li» ve «Razgrad» olaylarında üniversite gençlerinin önlerine düşüp Tevfik İleri ile birlikte Atatürk günlerinin o emsalsiz ruh ve heyecan bayrağını açıp dalgalandıranlardan biri de oydu...

Bu ruh ve heyecan çalkantıları bitmeden fakülte bitti... Kütüphane için onu Almanya'ya gönderdiler.. Döndü, yine bitmez tüken-

mez çalışmalarına başladı.. Ve sonra bir gün baktık ki Millî Kütüphane şimdiki binası içinde kurulmuş...

Kader adım adım yürümekte idi.. Meğer bir gün gelecek, olanlar olacak ve bu mütevâzı binanın büyük okuma salonu «Adnan Ötügen Salonu» adını alacakmış...

Şimdi yine geliyorum... Üzerinde bronz bir plâketin şeref yıldızı halinde parıldadığı kapıdan, başımı saygıyla eğerek, içimde anlatılması zor bir burukluk, yine bu salona giriyorum.